

Röda sniglar och vita - och stora snäckor på land av John Henrysson

Den som vandrar i skogen på Hallands Väderö en dag när det är fuktigt på marken kan vara ganska säker på att få se många vackert orangeröda sniglar. Har man tur kan man dessutom få se vita och svarta sniglar.

Sniglar hör till djurgruppen mollusker eller blötdjur. Dit räknas också snäckor, som till skillnad från sniglar har skal. Även musslor med två skalhalvor hör dit. Snäckor och musslor är vanliga i havet.

Blötdjur på land och i sötvatten är svårare att känna igen. För den kunniga finns en undersökning från ön gjord av Arvid Nilsson på uppdrag av Väderökännaren Hervid Vallin. Urban Emanuelsson digitaliserade materialet och gjorde utbredningskartan medan Ulf Gärdenfors vid ArtDatabanken ritade figurer av tio arter.

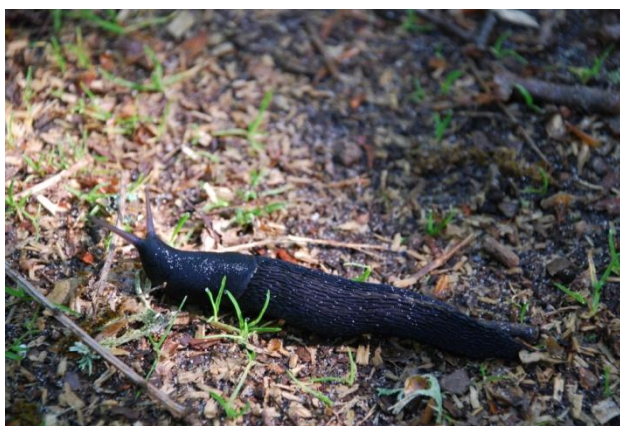
MEDELANDE FRÅN SÄLLSKAPET HALLANDS VÄDERÖS NATUR
NR 56/1989

LAND- OCH SÖTVATTENSMOLLUSKER PÅ HALLANDS VÄDERÖ.

Undersökningar utförda huvudsakligen under åren
1973-1974.

av

Arvid Nilsson, fil dr.h.c

Gråsvart kölsnigel, *Limax cinerioniger*.

Röd skogssnigel, *Arion rufus*.

Omslaget på häftet om mollusker.

Häftet på bild är utgivet som Meddelande från Sällskapet Hallands Väderös Natur nr 56/1989 men undersökningen gjordes redan 1973-74.

Den röda skogssnigeln, *Arion rufus* (L.), är numera vanlig på Hallands Väderö.

Den gråsvarta kölsnigeln, *Limax cinerioniger* (Wolf) är mer sällsynt.

Båda sniglarna fotograferades i Söndre skog på Väderön den 21 maj 2009.

Arvid Nilsson rapporterade ett fynd av den röda skogssnigeln vid Bäckviken på Ven 1984, tio år efter det första skånska fyndet vid Visseltofta.

Den röda snigeln påträffades inte av Arvid Nilsson vid inventeringen 1974. Fortfarande 2010 tycks ön vara förskonad från den också rödaktiga *Arion vulgaris* (tidigare *lusitanicus*), den spanska skogssnigeln, som kallas "mördarsnigel", vilken kom till Sverige senare.

En albiniform av den på fastlandet vanliga svarta skogssnigeln, *Arion ater* f. *albus* var i mitten på 1970-talet vanlig på ön men är nu sällsynt.

Utdrag från Arvid Nilssons häfte om de stora sniglar, som fanns på Väderön 1973-74:

Limax cenerinoger (Wolf), gråsvart kölsnigel.

En storvuxen, slank, intill 150 mm lång utpräglad skogsart, hittills sedd i Nörre skog. Utöver den mörkt grå, nästan svarta formen förekommer en ljusare färgad typ med i m.el.m. glesa punkter upplösta sidoband.

Arion ater (Linné), svart skogssnigel. 10-15(-20) cm lång.

Den svarta skogssnigeln är på Väderön företrädd av den helvita (dock med gulaktigt fotbräm) f.albus (Linné). Den på ön isolerade vita skogssnigeln är i så fall en nästan unik förekomst i svensk fauna. Från Halland rapporterades 9 fynd av den vita formen, förekommande tillsammans med den från 166 lokaler kända svarta normaltypen.

Endast i Särö Västerskog har hittills endast den vita skogssnigeln setts till (Waldén 1969). Vallin (1977) uppger emellertid att den svarta skogssnigeln och dess albiniform är vanliga på Hallands Väderö, en uppgift som mina undersökningar inte har kunnat verifiera vad den svarta huvudformen beträffar.

Till vänster den vita albiniformen av skogssnigel, *Arion ater* f. *albus* fotograferad på ön 5 aug. 2009. Lägga märke till de ljusblå "hornen", som är antenner med ögon längst ut.

Till höger ännu en bild av röd skogssnigel, *Arion rufus* med sitt svarta huvud. Andningshålet till lungan sitter på höger sida. Foto från 5 augusti 2009.

Den stora skogssniglarnas biologi och utbredning i Sverige, med särskild hänsyn till den röda, beskrivs av Ted von Proschwitz i Fauna och Flora, 3 - 1985, s. 121 - 138. Sniglarnas färg kan variera och det är svårt att skilja den röda skogssnigeln från den nu så vanliga men 1985 ännu inte till Sverige invandrade "mördarsnigel".

Snäckor är sniglar med skal

Arvid Nilsson fann den välkända trädgårds-
snäckan *Cepaea hortensis* (Müller) vid
Kapellhamn med angränsande skogsbyn.
Skalet blir 10-17 x 14-20 mm och före-
kommer i flera färger med eller utan band
av vilka Nilsson nämner sex former.
På de nedre antennerna sitter lukt- och
smakorgan.

Trädgårdssnäcka från Wikipedia

Bilderna nertill visar vinbergssnäcka, *Helix pomatia*, fotograferade på tomten vid Fyrplatsen den 22 augusti 2010. Nilsson redovisar inga fynd av denna vår största landsnäcka, som han borde ha hittat om den fanns på Väderön, när han inventerade öns land- och sötvattensmollusker. Vinbergssnäckan har ett spiralvridet skal som hos en fullvuxen individ har en diameter på 3,8-5 centimeter (högst 4 cm i Sverige) och fyra eller fem spiralvarv. Skalet är brunaktig till grågulaktig i färgen. Vinbergssnäckan är vegetarian och äter ett brett urval av örter, alger, svampar och lavar. Den är köldkänslig och tillbringar vintern på en frostskyddad plats. Vinbergssnäckan odlas för att ätas och har sannolikt tagits till ön av människor. Detta gäller nog också den röda skogssnigeln på grund av dess vackra färg.

Vallin nämner ingen av dessa snäckor i sin bok "Besök på Hallands Väderö", däremot ett par mindre arter av snäckor och kölsnigeln och skogssnigeln i svart och vit form.

Till vänster en vinbergssnäcka med ett slitet skal kryper i klöver och till höger en sannolikt yngre snäcka i gräs. Jämför storleken med pekfingret. Fyrplatstomten 22 augusti 2010.